

okból is szerencsés. Úgy tűnik, az érettségi az egészséges életmód járókerete, kapaszkodója. Aktivizáló.

K.I. legnagyobb kislánya a hetedik osztályból maradt ki, de ennek a sok osztálynak K.I. nem tud örülni. Az árvaellátás biztos egzisztenciát és státusváltozást hozott a családnak. K.I. a legnagyobb tettét megtette, elismerték, hogy volt.

A hatodik tíz év

Egyre rövidülnek az évtizedek. A lassításhoz egész iparágak alakultak ki, de a szolgáltatásokhoz a hozzáférés nem kötelező. Az árvaságra kerülés éveit ezek. Vigasztalók a dupla szülői státusokra való ajándék ajánlatok.

Megkezdődik az itt fáj, ott fáj. Szívesen beszélnek erről, de a környezeti figyelem hiánya többlet terhet jelent az egészségügyre.

A legnagyobb különbségek évtizede ez. Rock balerinák és barhetruhás szomszédasszonyok egyidőben más-más zenét hallgatnak. Ahogy fogy az előre, úgy nő a vissza. De visszaút már nincs.

A városszéli házak falánál lócákon az 50 évet is megélt öregek élvezik a tavaszi nap déli sugarát, és összenevetve számolják a verőköltő bodobácsok összeragadt párijait.

A Contra Idő szolgáltató iparágak ígérete visszaidézi a harmadik, negyedik, ötödik évtizedet, csak visszahozni nem tudja. Aki ezt nem hiszi, sok tükröt használ. De hát tükör által homályosan látunk.

A hetedik tíz év

Az este van, ki-ki nyugalomban ellen sokan tiltakoznak, már akik a sötétedéskor még egyedül gyújtják fel a villanyt, és nem nekik gyújtják egy évben egyszer a gyertyákat. A mozogni jó felismeréshez eszközök szükségesek, a szemmozgását is szemüvegek kísérik. A régi szép idők pillanatokra visszatérnek ugyan, de megkapaszkodni nem lehet bennük.

Aki férfiasan megpróbálja a generációs visszakapaszkodást, sikerekről tud beszámolni. De a nagy törvényeket nem az ember hozta. Csodák persze vannak. Az elhíttetés iparága hirdeti is.

A gazdag hetvenesek télen a nyárba repülnek, az egyedül maradtak egyenként a nyári konyhába csoszognak, hisz már a harmadik generáció költözik a második szobába.

A költözések évtizede ez. Újra kezdünk, újra kezdenek otthonokban, kislakokban. A meleg és az érdeklődés nagyon jólesik. Csak ülnék és mesélnék. A jól nevelt unokák barátságos 2 perces hetekre melegítenek. Az életművek a földön működnek. A házakon emléktábla: itt járt Kossuth Lajos.

A nyolcadik tíz év

T. J. 75 éves születésnapját az egész ország megünnepelte, éremeső hullott. Már senki sem tartott tőle, ezért méltatásában ellenfelei jeleskedtek.

A világ közben összezugorodott, szinte egy falattá, nem is érdemes beleharapni, még akkor sem, ha ehhez segítséget porcelán szinten is lehetséges vásárolni.

Gyűlnek a majd senkinek sem kellő emlékek, tárgyak.

Az örökösök nem ezeket számolják. A zsákmány nem lehet olyan sok, hogy ne keveselljék,

és olyan kevés, hogy a másoknak ne lehessen belőle a több. A szegény öregeket a szomszédok is segítik. A gazdag öregeket nagyon féltik, pedig ilyenkor már nehéz költeni.

A kilencedik tíz év

A különbségek mértékegysége úgy tűnik, hogy a millió, de a látszat félrevezető. A m2 jobban kifejezi a kilencedik évtized lényegét.

T.M. 5 éve egy négyzetméteren él. Boldognak, békésnek tűnik, mert ami fontos a világból, az egy négyzetméteren jelen van. Mindig megérintik. Csak mosolya és teste vékonyodik, szellemében minden sejtet betöltött a lélek. És mert a lélek örök és végtelen, szívesen érintik. Pelenkacserénél is simogatják.

D.L. minden évben indul a Futapest versenyen, a nyolcvan év feletti korosztályban. Ő az első, a kilencven felettiben is ő lesz. Azt mondják róla, hogy a mának él csak. De ő a holnapért fut. A futás tehát hasznos. Az esendő lélek és kitartó lélek pillanatát nem az idő, nem a pénz, nem tudni mi vagy ki méri.

Ott voltam L.N. temetésén. A gyászoló tömegben behunytam a szemem. Épp egy hete találkoztam vele szombat délelőtt a Petőfi utcai ABC-ben. A mosóporokról beszélgettünk. Ajánlásomra megvette. Hétfőre nagymosást tervezett. Szombat este hívott a leánya. Kinyitottam a szemem, felnéztem az égre. Hová tegyem a csokrot? Mindent egy négyzetméterre kell tenni.

A tizedik tíz év

Büszkeséget és reményt nyújtó kor a kívülállóknak. Mert természetes igény a halhatatlanság. Az első 10 években búslakodók vagy vidámkodók meggyőződött hite szerint, saját halhatatlanságukban gyűjtik az egy négyzetméterre jutó virágot.

A benfentesek? Talán a múltakkal üzennek. A ma látványnyá és érdekességgé vakulódik. Egymásra nézünk. A ki mit látról a tisztelet csendre int. Szemlesütve hallgatunk.

A tizenegyedik tíz év

Ők az újra megszámozottak. A titkok, a csodák, a halhatatlanság, a remény postásai. Leveleket küldenek nektek, húszévesek. De csak azok bontsák fel, akik olvasni tudnak az üres papíron is.

Némethy Mária

RAJZOLJÁK A JÖVŐ PÉCELÉT

Az ESE Híradó májusi számában tájékoztattuk Olvasóinkat, hogy a Főber Rt. megbízást kapott a péceli önkormányzattól, hogy elkészítse városunk településszerkezeti és szabályozási tervét. Az Egymást Segítő Egyesület Teréz anya termében 2001. május 14-én megtartott fórumon a résztvevők településünk jövőbeni képéről beszélgettek.

A Főber Rt. vezető tervezője, Szenczi Ottó bemutatkozásakor a jelenlévőknek elmondta, hogy évek óta városrendezéssel foglalkozik. A péceli önkormányzat megbízásából jelenleg Pécel általános rendezési tervét készíti munkatársaival. A rendezési tervet ma más szóval határozzák meg: településrendezési és szabályozási tervnek nevezik. Munkájuk eredményeként a város fejlődésének egy keretszabályozása készül el. Ez a terv a teljes települési struktúrát rögzíti, amin belül a város fejlődni tud. Ez egy nagyon fontos terv, mert hosszú időre határozza meg Pécel jövőjét.

Szenczi úr munkatársa Kormos Eleonóra, táj- és kertépítő mérnök. Horváth Szabolcs pedig kertézmérnök és környezetgazdálkodási mérnök. A számítógépes térképkészítést is ők végzik. A külső munkatársak pl. a közlekedési és közműterveket készítik. A csapat munkájában központi helyen áll a környezetvédelem.

A tervkészítőkön kívül jelen voltak a fórumon: Teleki Gyula alpolgármester úr, Csávás Ferenc építési vállalkozó, Szombathy Márta és Siklósi Károly a Péceli Madárfióka Nagycsaládos Egyesülettől, Ács Béla épületgépész, Bózsvariné Göbolyös Eszter lelkes környezetvédő, Várady István építézmérnök, Bagó István, Cser László gimnázium-építő, Juhász Jenő és Juhász Jenőné pedagógus házaspár, Sára János, Kajdi Zsuzsanna, Balla Miklós, Ugi-Rácz Imréné és Némethy Mária.

A korábban és a most megtartott öszszevetelen a tervezők a péceliek elképzeléseit is meghallgatva gyűjtik a városunkkal kapcsolatos információkat és a felmerülő igényeket, vágyakat. A helyszíni vizsgálatokat, a hatóságoktól beszerzett információkat és természetesen az itt élők álmait szeretnék a végleges, a város jövőjét tartalmazó tervekben ötvözni.

Szenczi úr hangsúlyozta, hogy figyelembe veszik a korábbi (ma is élő) rendezési tervet, hogy senki jelenlegi érdeke ne sérüljön, senki ne veszítse el a korábban

megszerzett jogokat. A készülő terv az új területek (lásd ESE Híradó 2001/2. szám) megszervezésén túl a belső infrastruktúra vonatkozásában is bizonyos korrekciókat fel tud vállalni. Például a közlekedés különböző elemeit úgy tervezik újjá, hogy a közlekedésből adódó terhek olyan övezetbe kerüljenek át, ahol nem zavarhatnak. Az M0-ás megépítésekor elkészül majd egy csomópont Pécel közelében.

A növekedési tervek

A fórumon elhangzottak alapján végük sorra, mely településrészeket érinti a fejlesztés:

– A Kelső lakóparkban kb. 60 hektár bővítés várható.

– Az Újtelepi és a Várhegyi rész 120 hektárnyi, rendkívül tagolt, különleges természeti értékű (löszfal, nádas) területén a domborzati és táji elemek megtartásával gazdálkodó terület kialakítását tervezik.

– Munkahelyteremtő fejlesztéseket a jelenlegi ipari terület 98-100 hektárnyi növelésével szándékoznak segíteni. Ez a raktárbázis, logisztikai, feldolgozó környezetbarát ipari terület kialakítására alkalmas az M0-ás közelsége miatt is.

– A Csatári dűlőben lakásépítésre alkalmas 65 hektáros terület fejlesztése várható.

– Inkább távlati fejlesztés lehetséges a Maglódi út végén. Egészségmegőrző, gyógy- és szabadidőközpont alakítható ki, egy önálló, de a központra támaszkodó kultúrával.

A két településrész fejlesztése során a megfelelő összekötésről gondoskodni

kell. A vasútvonal által elválasztott részek összekötésére aluljáró megépítését látják a tervezők a legjobb megoldásnak. A vasút mentén megmaradt zöld területen közpark kialakítása várható. Ezen a részen nem lehetséges nagymértékű építkezés, mivel a város ivóvíz-készlete itt található. A tájvédelmi körzet korlátozott látogatottságot bír el, óvatos fejlesztésekkel, pl. gyalogosan, lovaskocsival a barangolás, a kirándulás vonzó lehet.

Gazdaság és közlekedés

A megjelent péceliek a tervek ismeretése után elsősorban a fokozódó közlekedési nehézségekre hívták fel a figyelmet. Várhatóan a város lélekszáma megkétszereződik a következő 15-20 évben. A viszonylag szűk útjainkon egyre többen fognak közlekedni. A Rákos utca annyira keskeny, hogy ma is életveszélyes. Az Isaszeg felé haladó forgalom pedig pont a Rákos utca fogalmát növelné.

A helyi közlekedés szintén nehezebb lesz majd, hiszen a város területének növelésével megnő a távolság a szélső pontok között.

A Budapesti Közlekedési Szövetség megalakulása után a közlekedés Pécelen még inkább vasútközpontú lesz. A gyalogos- és a gépkocsiforgalom is a vasútállomást fogja megcélozni. A vasútállomás környékén olyan parkoló fejlesztését kellene előirányozni, amire nincs hely. A helyi közlekedésnek kellene az utazni vágyók problémáit megoldani. A város közlekedési gondjait több hozzászóló érezte súlyosbodónak. Az iskolába járásra, a polgármesteri hivatal,

az orvosi rendelő megközelítésére a 69-es autóbusszjárat már ma sem elegendő.

Teleki Gyula alpolgármester úr véleménye szerint a közlekedés az M0-ás péceli lehajtásával meg fogja oldani a Kéő lakópark közlekedését. Az Újtelepi részen kedvezőtlenebb lesz a helyzet, de mivel magánszemélyek is szeretnének fejleszteni, ezért jelölte ki fejlesztésre ezt a területet is a képviselő-testület. A tervezett ipari terület a város szélén van. Közlekedési adottság (az épülő M0-ás) indokolja kialakítását, bővítését ezen a városrészben. A munkahelyteremtés az itt élőknek kedvez, az iparüzési adó bevétel a város számára. A József Attila utca fölötti rész tervezett forgalma a Maglódi út és a 31-es út felé menne el. Az önkormányzat az iparterület és a termálvizes gyógyfürdő (a Maglódi út mellett) megépítését a Széchenyi tervből pályázott pénzekből valósítaná meg. A lakóterületek növelése, a lélekszám növekedése előnyt is jelenthet. Például Pécelen nem kellett az elmúlt években pedagógusokat elbocsátani.

Növekedés és infrastruktúra

A beszélgetés során többször elhangzott, hogy alaposan átgondolással szabad a város lélekszámát növelni. A növekedés újabb kérdéseket vethet föl: Lesz-e elegendő bölcsőde, óvoda, iskola? Lesz-e olyan infrastruktúra, ami a nagyobb létszámot el tudja látni?

Ha elmegyünk a vasúton túli részre, ott már most is kialakult egy alcentrum. A jövőben várhatóan több ilyen alközpont jönne létre, ezek ráépülnének a már meglévő városcentrumra. A pontos tervek még nem születtek meg, de bizonyos profilt felvállaló városrészek kialakulása elképzelhető (pl. művészeti, kézműves, pihenő stb. központ).

A beszélgetés során felvetődött még a

csapadékvíz elvezetésének kérdése. A beépítés növekedésével egyidőben csökkenni fog a külterület nagysága. A csapadékvíz a zöldterület elnyeli, de a háztetők, az aszfaltozott útfelületek nem. Pécel vízbázisára is hatással lehet tehát a beépítés. A lakóházak számának emelkedése több lakost jelent, a nagyobb lélekszám nagyobb mennyiségű ivóvizet fogyaszt, többen fogják kertjeiket locsolni.

A jelenlévők többsége kevesli már ma is a városban lévő zöldterületet. Nincs játszótér, nincs sétára, pihenésre alkalmas park. A Topolyosban talán megoldható lenne még jelenleg is egy szabadidő eltöltésére alkalmas városrész kialakítása, melynek a közlekedése is jó.

Elsősorban az idősebb korosztály idézte fel a megjelenteknek a jelenlegi városkép kialakulásának történetét. Régebben a földtulajdonosok a telkük egyik végébe felépítettek egy házat, aztán később a másik végébe egy másikat. Rendezetlen lett így a városkép. Az utóbbi egy-két évtized parcellázásai során meglehetősen szűk telkeket alakítottak ki, a felépült házak egymásba érnek. Ezt tapasztalhatjuk a sportpályán napjainkban folyó építkezéseknél is. A készülő terv ezért is fontos, hiszen a kialakítandó városképet, az építési övezet meghatározását a szabályozás melléklete rögzíti majd.

Almokról is szóltak a jelenlévők

A Rákos-patak melletti kerekpártról, amelyen Gödöllőre és Budapestre kerekeshetünk, a péceli központot

(ma piactér) érintve. A történelmi városrészek (Kossuth tér, Maglódi út, India) megóvásáról és rehabilitációjáról. A fórum folytatódik. A következő összejövetel időpontját közölni fogjuk.

Az ötleteket, javaslatokat levélben is várjuk. Például, hogy hol legyen a MI MÚZEUMUNK.

Apróné Orosz Margit

Pécel belterülete: 445 ha
Pécel külterülete: 3909 ha
(Pest megye kézikönyve
– CEBA Kiadó, 1998.)

FOGALOMMAGYARÁZAT

Településrendezési terv:

a településszerkezeti terv, a szabályozási keretterv és a szabályozási terv.

Településszerkezeti terv:

az a településrendezési terv, amely meghatározza a település alakításának, védelmének lehetőségeit és fejlesztési irányait, ennek megfelelően az egyes területek felhasználási módját, a település működéséhez szükséges műszaki infrastruktúra elemeinek a település szerkezetét meghatározó térbeli kialakítását és elrendezését.

Szabályozási terv:

az a településrendezési terv, amely a település közigazgatási területének felhasználásával és beépítésével, továbbá a környezet természeti, táji és épített értékeinek védelmével kapcsolatos sajátos helyi követelményeket, jogokat és kötelezettségeket megállapító építési előírásokat térképen rajz formájában ábrázolja.

(1997. évi LXXVIII. törvény az épített környezet alakításáról és védelméről)

Ép testben ép lélek

(Mens sana in corpore sano)

Az emberek többségét csak akkor foglalkoztatja igazán a teste, amikor valami nincs rendben körülötte.

A testmozgás – annak bármilyen formája – nélkülözhetetlen az egészséghöz. Az emberi test edzés nélkül hamarabb megy tönkre. A testmozgás kiválóan alkalmas szervezetünk általános karbantartására. Így az ízületeink hosszabb ideig megőrzik rugalmasságukat, erősödik a szívünk, javul a vérkeringésünk, tüdőkapacitásunk nő, és állandósul a testsúlyunk. A csontot minél élénkebb fizikai megterhelés éri, annál jobban megerősödik. Ugyanez vonatkozik a testünket felépítő mintegy hatszáz izomra is. Az ízületet alkotó inak, inzalagok, ízületi

tok és az ízületi porcréteg a mozgáskor létrejövő erőnyomásától függően gyarapszik, regenerálódik.

A kor előrehaladtával az emberi szervezet veszít a rugalmasságából, víztartalmából. Idős korban az izomzat, a csontrendszer ásványianyagtartalma csökken, megjelennek az ízületi fájdalmak, elmeszesedések, kopások. Az időben elkezdett testmozgás lassítja, megelőzi ezen biológiai folyamat negatív következményét. A fájdalmat, problémát legjobban megelőzni, mint később kezelni. A gyógyszer, a műtét megerősíteti a szervezetet, és mellékhatásokkal is járhat.

Az egészségmegőrzés érdekében foglalkozunk magunkkal. Az emberre jellemző, hogy több az energiabevitel, mint amennyire szüksége van a szervezetnek a napi mozgáshoz. Magyarországon a lakosság nagy része túlsúlyos, ami betegségeket okoz. Az ágyéki gerinc, csípőízület, térdízület, bokafüzet túlterhelése ízületi problémákhoz vezethet. De

nemcsak a mozgásszervre van negatív hatással, hanem a szívet, érrendszert is erősen igénybe veszi a túlsúly.

A reumás ízületi gyulladás igen elterjedt betegség, világszerte milliók szenvednek benne. Az ízületi gyulladás bizonyos formáinak létrejöttében az öröklött tényezők mellett a helytelen életmód, a stressz, a mozgáshiány és a rendszertelen táplálkozás is szerepet játszik. Akik ízületi bántalmakban szenvednek, azoknak sok előnnyel jár a gyógytorna, amit kényelmetlenség, kellemetlenség és erős fájdalom nélkül kell elvégezni. Nem érzünk-e nagyobb lelki és szellemi megnyugvást egy jó séta, torna vagy labdajáték után, mint akkor, ha erőtellenül üldögélve töltöttük az időt?

A kérdés csupán az, hogy miből álljon a testgyakorlás, s milyen ütemben, milyen gyakran kell elvégezni a gyakorlatokat. A meg gondolatlan, ötletszerű erőfeszítések helyett rendszeres tevékenységre kell törekedni. Többet ér naponta kb. 5 kilométert sétálni, vagy reggelente, esténként, de akár napjában kétszer is tehermentesítő helyzetben vagy féltérheléses helyzetben (pl. széken ülve) tornázni, mint kéthetente egyszer több kilométer futás vagy fallabdázás.

Ülő helyzetben, széken végzett gyakorlatok

Helyes ülés: Talpon támaszkodunk, lábunk kis terpeszben. Hát egyenes, két üllőgumónkon ülünk. Két kar lazán a test mellett, hüvelykujj előre néz. Fejjel előre tekintünk, az állat kissé húzzuk vissza.

1. A két kart hátrahúzzuk, tenyerünket kifelé fordítjuk, lapockánkat zárjuk, fejünk egyenes. Majd a két kart előrehozunk, keresztezzük, a fejet előrehajtjuk, megnyújtózzuk, a lapockát távolítjuk. Kifújuk a levegőt. 10-szer ismétljük.
2. Két kezünkkel a széken megtámaszkodunk, majd felemeljük a fenekünket. 10-szer ismétljük.
3. A széken támaszkodunk a kezünkkel, a bal kart megemeljük a fej mellé, és jobbra elhajolunk, majd balra is elvégezzük a gyakorlatot 10-szer.
4. Fej mellett van a két kezünk, bal karral hátrakörzünk, közben kifordulunk, tekintetünk végig követi a kezünket, majd jobb karral is egyet, felváltva 10-szer ismétljük.

A gyakorlatok közben odafigyelünk a légzésre, a ritmusra, lassan, nyugodtan, pontosan végezzük el a gyakorlatokat.

Az utolsó gyakorlat légzőgyakorlat.

Kedves egészségükre!

Szénégető Viktória

Péceli Gyógyítók

Legtöbbször nem szívesen járunk fogorvoshoz, sokszor csak akkor ülünk a fogorvosi székbe, amikor már nagyon muszáj. Dr. Kun Imre végtelen nyugalommal, remek humorral oldja fel betegek feszültségét, nagy türelemmel, odafigyeléssel és becsülettel látja el munkáját. Sorozatunk következő részében vele beszélgettünk.

– Doktor úr Budapesten él, otthon saját rendelőt tart fenn, mégis harminc éve ingázik is. Miért maradt hűséges Pécelhez?

– Megszerettem Pécelt. Itt nőtem fel, mint orvos. Az egyetem után Isaszegre kerültem, Pécelen huszonöt éve dolgozok. Az ingázás kényelmetlen ugyan, de már csukott szemmel is idetalálok. Szerencsés, hogy mindig forgalommal szemben utazom.

– Milyen a fogaink állapota?

– Olyan, mint országosan. Pocsék. Ha nemzetközi szinten nézzük, Magyarország az egy fogorvosra jutó lakosok számát tekintve Európában hátulról a harmadik helyen áll. A fejlett fogászati kultúrával rendelkező országokban 1500 lakosra jut egy fogorvos, Svédországban 800-ra. Nálunk Pécelen ez a szám 4000-4500. Azért lehet ezt teljesíteni, mert nincs olyan igény az ellátásra, mint a fejlett nyugati országokban. Van egy vékony réteg, akinek nagyobb az igénye, vannak, akik csak időnként jönnek el a rendelőbe, és vannak, akik akkor sem jönnek el, amikor ingyenes volt, és most sem jönnek el, amikor fizetni kell a kezeléseikért. Pécel szerencsés helyzetben van a környékhez képest, hiszen gyermekfogászati rendelője is van.

– Megfelelően tartja-e a péceli fogorvosi rendelő korszerűségét és felszereltségét?

– Amikor 25 évvel ezelőtt idekerültem, ez a rendelő akkor is ilyen volt. Ez nem elégíti ki a város igényeit. Maga a helyiség sem felel meg az ÁNTSZ előírásainak, ha jól tudom még két év haladékot kaptunk arra, hogy itt működhesünk. Szóba került az, hogy a központi rendelőbe költözünk, ami nagyon szerencsés lenne. Ha belépünk az EU-ba, akkor ezzel az alapgéppel már nem szabad dolgoznunk, mert annyira elavult. A fogászat egy nagyon idő- és munkaigényes, valamint főként pénzigényes ellátás. Az eszközök, az anyagok rendkívül drágák. Ebben az évben közel 600.000 forintot kaptunk az önkormányzattól arra, hogy a minimális feltételeknek megfeleljen a rendelő. Reméljük sikeres lesz a Pest Megyei Önkormányzathoz beadott pályázatunk, melyből új, modern berendezéseket szeretnénk vásárolni a korszerű ellátás érdekében.

– A fogorvosi ellátás a 18 éven aluliaknak, a kismamákknak és a sorkatonáknak ingyenes. Nem kerül pénzbe a sürgősségi hívás sem, de a többi ellátásért fizetni kell, mégpedig nem is keveset. Milyen hatása volt a térítési díj bevezetésének? Mennyire

tudják az emberek megfizetni a fogorvosi kezeléseket, és milyen változások várhatók?

– Nagy kárt okozott a Bokros-csomag. Akkoriban hihetetlenül megemelték az árakat, volt egy fél év, amikor alig volt betegünk. Olyan jogszabályok születtek, amelyek miatt muszáj volt privatizálni. Az önkormányzatok igyekeztek megszabadulni a fogászatoktól, mert ez egy rendkívül drága ellátás. Az önkormányzat biztosítja az épületet és az alap kezelőegységet, az összes többi költség a fogorvosokat terheli. Nekünk kell megvásárolni az anyagokat, eszközöket, fizetni a asszisztenciát, a takarítást, a rezsiköltséget. Az akkori változás nagyon megviselte a fogorvos társadalmat. Nekem szerencsém volt, mert megvolt a saját rendelőm. Az emberek úgy gondolkodtak, hogy ha már így is, úgy is fizetni kell, akkor a maszekhoz mennek, gondolván, hogy ott jobb ellátást kapnak. Pedig kétféleképpen nem lehet dolgozni. Olyan nincs, hogy rendszeres dolgozom a magánpraxisomban, és eltrehánykodom a munkát az SZTK rendelőben. Rövidtávon lehet ezt csinálni, de hosszú távon biztos, hogy nem éri meg. Jó ötletként hangozott el nemrégiben az egészségügyi minisztertől az, hogy a fogmegtartó kezeléseket (tömés, gyökértömés) ingyenessé kell tenni. Nagyon sokan várják, hogy ez a rendelet megjelenjen. Akkor majd meglátjuk feltámad-e az igény azokban, akik most azért nem jönnek, mert nem tudják megfizetni a kezeléseket.

– A fogorvosi szakmában rengeteg az újdonság. Hogyan tud lépést tartani a fejlődéssel?

– Nagy szerencsém volt annak idején, amikor indultam. A Gödöllői Járási Rendelőintézetben volt egy nagyszerű szakmai vezetőnk, Dr. Makra Csaba. Minden hónapban egy tudományos napot szervezett. Ha megjelent valami újdonság az országban, vagy egy jó cikk a szakirodalomban, akkor arról mi azonnal értesültünk. A fiatal, lelkes gárda szakmailag országos hírvé fejlődött. Sokan kaptunk szakmai munkánkért miniszteri dicséretet. Jelenleg szakmai folyóiratokat olvasok, kongresszusokra járok, mindezt önerőből. A szakmában óriási a változás, fejlődés. Új anyagok, új technológiák jelentek meg, amelyek lényege a minimális saját foganyag eltávolítás. Az esztétikai fogtömésekkel olyan tökéletes restaurálás lehet végezni, hogy szinte lehetetlen észrevenni, hol a tömés. Ezek a kezelésekk sokkal időigényesebbek és drágábbak, mint a régiek. A fogorvosi munka olyan, hogy nemcsak jó kézügyesség, hanem előrelátó gondolkodás is kell hozzá. A fogorvosi beavatkozás következményei sokszor csak évek múlva jelentkeznek. Ezért előnyös egy helyen dolgozni, így az orvos hosszú távon látja a folyamatokat betegeinél.

– A reklámok sokféle fogkrémet, fogkefét ajánlanak. Melyiket válasszuk? Mit tehetünk azért, hogy fogaink egészségesek maradjanak?

– Kampányszerűen semmit ne csináljunk, annak nincs semmi értelme, csak a hosszútávú megelőzés eredményes. A fogkrémek közül bármelyiket használhatjuk, csak használjuk, lehetőleg váltogatva. Csodákat ne várjunk ezektől a reklámozott termékektől, mert egyedül nem fogják megoldani a problémáinkat. Ahhoz, hogy megelőzzük a fogszuvasodást, az kell, hogy alaposan és rendszeresen mossunk fogat. A fogkefét három hónaponként cserélni illik. Fontos, hogy a fogmosás legalább 2 percig tartson! Ki kell próbálni: tegyünk egy érat magunk elé a fürdőszobába. Meglátjuk, hogy ez nagyon hosszú időnek tűnik. A fogmosási technikára figyeljünk: körkörös mozdulatokkal, alaposan, naponta legalább egyszer, lehetőleg este mossunk fogat, a reggeli fogmosás frissítő jellegű. Mindez még nem jelenti azt, hogy soha nem lesz szuvas fogunk, hiszen vannak olyan helyek, ahonnan a fogkefe nem tudja eltávolítani a lepedéket. Mindenesetre, ha valaki egészségesen táplálkozik, rendszeresen és alaposan mos fogat, akkor fogai nagy valószínűséggel épek maradnak, de jó, ha félévente el-megyünk fogorvosi ellenőrzésre.

– Milyen következményei lehetnek annak, ha elhanyagoljuk a fogainkat?

– Az ápolatlan fogakon vékony lepedék képződik, amelyben elszaporodnak a gombák, baktériumok és vírusok. Ezek a véráramon keresztül bejutnak a szervezetbe, és nagy gondokat okozhatnak. A beteg fogak góccá lehetnek a szervezetben és szem-, szív-, ízületi bántalmakat, hajhullást okozhatnak. Jó fogakkal tudjuk csak alaposan megrágni az ételt, és ez az alapja a jó gyomor és bélműködésnek, az emésztésnek is. Az életmódunk meghatározza a fogaink állapotát. A dohányzás, az itatózó életmód miatt elszaporodtak a szájüregi daganatok. A cigaretta-ban levő kátrány bizonyítottan rákkeltő hatású, az alkohol pedig felerősíti ezt a hatást. Gyakori probléma a fogágyorvadás, melynek egyik okozója a fogkő (ingyenesen távolítjuk el, hamarosan ultrahangos készülékünk is lesz).

Az esztétikai hatás sem elhanyagolható. Sok munkahelyen követelmény ma már a megfelelő külső és ehhez a szép ápolat fogak is hozzátartoznak.

– A fogorvosi gyógyító munkán túl mivel foglalkozik szívesen, mivel tölti szabadidejét? Milyen tervei vannak?

– Sajnos nagyon kevés szabadidőm marad, hiszen az itteni rendelés után otthon is várnak a betegek. Szeretek színházba járni, sportolni. Különbözőbb terveim nincsenek, szeretnék továbbra is dolgozni.

– Kövünjük, maradjon meg türelme, jó humorra, és maradjon itt velünk Pécelen még nagyon sokáig. Köszönjük a beszélgetést.

Bohácsné Vilám Ágnes

A zenetanító

Interjú Bálint Józseffel II. rész

Azt mondják róla, hogy hiteles ember. A hitelesség egyszerű, csendes tulajdonságnak tűnik, és nem kelti fel a figyelmet. A hiteles ember kapcsolata, cselekedete, mondata azt jelenti, ami. Ha azt mondja, esik az eső, anélkül, hogy kinné néz az ablakon, bátran nyúlhat az esernyőért, mielőtt kilépsz a szabadba. Biztos, hogy esik.

Bálint József 1990-ben kapott egy feladatot, azt, hogy legyen egy most még nincs zeneiskola igazgatója Pécelen. A feladatot elvállalta. Körülötte forrott a világ, emberek emeltek szószekeken szavakat magasba erős hanggal. Bálint József zenetanító csak a tiszta hangot hallja meg, és akármilyen erős zajban képes a belső igazságra figyelni. Így hát a Zeneiskola Pécelen a béke szigete lett. Oázis. Az ajtaja nyitva volt, bárki, bárkik bejöhettek zongoráig, vagy zenélni. A nem meghallani a zajt képessége egy zenetanítónál természetes lehet, de egy iskolaigazgatónál különös ajándék a természetől.

Azt mondják, ára van a békének. Van, ki a szívét is feláldozza érte. Ezek vannak kevesebben.

– Hogyan kezdte a péceli Zeneiskola „című kórusmű vezényletéhez”?

– Az első gondolatomat mondanám, lehet, hogy fellengzősnek tűnik. Salamon király, amikor megbízást kapott, hogy ő lesz Izrael királya, akkor az első sóhaja egy ijedt imádság volt: „nem hiszem, hogy tudnám e népet vezetni, kérlek, adj nekem bölcs szívet, ítélőképességet és engedelmisséget”. Az Úr úgy válaszolt: mivel nem magadnak kértél gazdagságot és hosszú életet, hanem a megbízatáshoz kértél bölcsességet, ígérem, hogy kérésed teljesedik, és még az is, amit nem kértél. Valahogy a magam módján ilyesfélét éreztem, és bölcsességet és képességet kértem. Azt is gondoltam, hogy vigyázni kell mindjárt az elején, nehogy elrontsak valamit. Ez nagy felelősség a zenepedagógiában is. Az első hónapokban végleges érzélem születet a növendéknél, vagy a zene szerelmese lesz, vagy örökre eltávolodik tőle, és a családját is erre hangolja.

A legelső rám zúduló feladatokon sokat vívódtam. A papírok, a festékek, a dekorációk, a malteros vödörök sokasága nem nyomhatja el a célt, nem tüntetheti el az embert. Figyelni kellett a mellékvágányokat. Nagy kegyelemnek éreztem, hogy segítők emberek vettek körül az első naptól kezdve.

A nagytarcsai Jubilate Kamarakórus fellépése Németországban
Karvezető: Bálint József

Hadd meséljem el, hogy is kezdődött. 1990 tavaszán több terv született a volt MSZMP színház hasznosítására. Az épület nagytermében ült össze Pécel Nagyközségi Tanács Végrehajtó Bizottsága a döntésre. Anélkül, hogy meghívó készült volna, egymás után érkeztek a polgárok. Csöndesen jöttek, egyre több széket kellett keresni. Teljesen megtelt a szoba. Hamar kitudódott, hogy a színház sorsa keltett ilyen nagy érdeklődést.

Németh János, az akkori tanácselnök azt mondta: „úgy látszik, hogy ezt a napirendi pontot nagyon nagy figyelem kíséri, ezért javaslom, hogy elsőként tárgyaljuk.” Több előterjesztés volt, de az ott ülők szinte demonstrációnak tűnő jelenléte erőtlenné tette a többi javaslatot. A levegőben volt, hogy melyik előterjesztés kapja a legtöbb szavazatot. Megszólítottak engem is. Zalatnay Ernő kérdezte meg tőlem – némi szigorúsággal –, hogy mi az elképzelésem. Ezzel segített lehetőséghez... Jóindulat, segítőkészség, öröm volt körülöttem. Ezt kívánom minden új iskolaigazgatónak!

Hogy hol, mikor kezdődött a zeneiskola? – kérdezted.

Emlékeim szerint még Zalatnay Edit néninél, én eddig látok vissza, bizonyára még régebben kezdődött Pécelen a zenei élet. Gyöngyi, a feleségem őrzi ma is az Edit nénitől kapott énekfüzetet. Beszélt a kórusünnepekről, a művészeti napokról, a kastélykoncertekről. Péce-

len a zenei alap megvolt. A gödöllői zeneiskola kihelyezett tagozataként 85 növendék tanult az iskolában, a művelődési házban, ahol hely szorítódott a délutáni zeneoktatáshoz.

Nem voltam az új elindítója. Volt már Pécelen zenetanítás. Várady Anna, Kovács Ernőné, Rigóné Faragó Zsuzsa, Kontra Ida, Sándor Cecília. Cseliss Lúcia már itt tanítottak.

Hat főállású tanár kellett az induláshoz. Selley Erzsike gyorsan készített egy féléves pótköltségvetést a zeneiskolának. Nagy szeretettel emlékszem Bágyoni Csabára is, aki a GESZ vezetőjeként segített a zökkenőmentes kezdésben. Az első beiratkozásnál 152 növendéket vettünk fel.

A nyár készülődéssel telt. Olyan képek maradtak bennem, amire mindig jó visszaemlékezni. Egy vasárnap este fél tízkor becsengetett az egész ügyet felvállaló Márkus János, hogy most van itt egy mérnök, Várady István, Bényi András társaságában, aki eligazított segítőkészen abban, hogy a belső falakat hogy lehet átalakítani. Egyszer egy szombat délután – mindjárt az első napokban történt – amikor Pestről megérkeztem, rengeteg ember serénykedett az udvaron. Kerítést festettek, az udvart rendezték, a meszet kaparták a falakról. Zavarba ejtő kép volt, hiszen nagyon sok embert nem ismertem még.

Le-föl járkálva bemutatkoztam, zavar-

tan ismerkedtem a segítőkkel. Papírra is felírtam a nevüket – még ma is őrzöm. Ahogy ott meghatódva köszöngettem, valaki azt mondta, hogy nem a szó, hanem majd a zene, az itt folyó emberformálás legyen a köszönet. Ezt a mondatot örökre megjegyeztem. Felemelő, igazán lelkesítő volt a segítőkészség, a jóindulat, amely az itt élőkől áradt. Intenzív nyüzsgésben, állandó készenlétben voltunk. Sikerült megértetni mindenkivel azt is, milyen fontos, hogy a zeneiskola saját épületben, önálló intézményként működjön, ne legyen az épületnek többféle funkciója, és ne legyen hagyományos iskolaszerű hangulata.

Heltai Miklós a Török Ignác Gimnázium padlásáról felajánlotta a régi bútorokat, Brányán István és csapata szállította az adományba kapott zongorát, bútorokat, Cseri Tibor rendbetette, felhangolta a zongoráinkat. Bobály Mari-ka felvirágozta az iskolát. Pannonhalmi Zsuzsa híres fali domborműve, kerámia ajándékai, Karsai Zsigmond felajánlott festményei, Molnár Győzőné, Dékány Margit tujái, Hidvéghy Margit fotói szülők és vállalkozók, teljes családok (dr. Vargák, Krassovichék, Laczkóék, Fábrián Lászlóék, dr. Melicherék, Kisberkéék, Nagy Gáborék, dr. Benkovics Gyula...) önkéntes munkája soha nem felejthető szépként, szellemiségként adtak méltóságot a zeneiskolának, az épületnek életet.

Az első év költségvetésének többszörös értékét adta a segítők, adományozók önkéntessége. A második évben tiltakoznom kellett, mikor azt éreztem, hogy ezt az önkéntességet a „hivatal” be akarja építeni a költségvetésbe. A „megrendelt” ingyen zongorahangolás, ingyen kép, ingyen szállítás, ingyen vi-

rág, ingyen festés, ingyen órák az önkéntes, jókedvű adakozástól nagyon elveszik a kedvet! Ha elvárásá válik az önkéntesség, maga a lényeg tűnik el. Nem szabad kizsigerelni a szellemi felajánlásokat. Nagy harc volt, hogy rangot kérjünk a szellemi értékeknek. Hadd mondjak példákat. Községi ünnepre készült az önkormányzat. Természetes volt, hogy a technikai költségek, a zászlókihelyezéstől a kertészeti munkáig pénzbe kerülnek, de amikor a sok-sok szervezéssel készülő „szemerés” vagy „petőfi” énekkar és a szereplők számára üdítőre, édességre kértem pénzt, csodálkoztak: „Minek?”. A szellemi munkának nincs értéke? Nincs köszönet érte? A fizikai munka pénzbe kerül, a szellemi munka értéke nulla. Ez egy értékszavaz a társadalomban.

Tapasztalhattam azt is, hogy a zenét egyébként mellőzhető szórakozásnak vagy szórakoztatásnak gondolják, ezért a zeneiskola „luxus” egy település életében. Ilyen értékelések hallatán hallgatni bölcsőbb.

– Nem vettél részt politikai csatákban?

– Ez egy nagyon tudatos dolog volt. Amikor már nagyon szép lett a zeneiskola, sok párt és szervezet megkeresett, hogy rendezvényt tarthasson a Zeneiskolában. Nagyon vigyáztam arra, hogy megkülönböztetés ne legyen. Feltételként a közösségi, kulturális cél számított egyedül.

– Féltél a színektől, az elköteleződéstől?

– A művészetnek a szívárvány minden színére, a zenének minden tiszta hangra szüksége van. Így hát érthető az óvatosság. Hadd mondjak el egy édes történetet. Még az indításkor történt. Amikor a festőbrigád a külső falakat festette, a képviselőjelöltek sorban jöttek tiltakozni. „Hogyan nem kérdezték meg tőlem, milyen színű legyen az épület? Nem egyeztünk meg semmiben, milyen demokrácia ez?” – kérdezték a festőket.

Mielőtt ez a friss demokrácia megakadályozta volna az épület

Farsangi duó:
Fiúk a Bölint családból

Köszönettel Nagy Györgyinének
akit gyerekeink édesanyjának hívhatunk

befejezését, megértést kértem a festőbrigádtól. A bölcsesség úgy látszik a demokráciában is nélkülözhetetlen. A házasságkötő terem befogadását is „huncut” bölcselkedés motiválta. A zenetanításhoz szerényebb bútorok is megfelelnek, igen ám, de a házasságkötő terem az egész településről alkotott képet befolyásolja. Valahogy figyelni kellett mindenre, igazán úgy, mint egy kórusnál. Engedni kellett, hogy szépen harmonizáljanak a „szólamok”. Így kezdődött.

Valami fényes nagyszerűség éltette a Zeneiskolát. A „véletlen” történetek is erről szóltak. Már az első koncertünkön világhírű művészek zenéltek. Egy iráni fuvolista és egy japán zongorista játszott. Egy világhírű olasz barokk trió koncertjét is idevarázsolta a „Véletlenek” nevezett Valaki...

A péceli zenekedvelő emberek csodálkozhattak a „világhírű” repertoárokon és művészekén.

Mint mindvégig, már ebben az intenzív szakaszban is sokat jelentett a családi háttér. Nagyon jó, hogy ilyen áldott „háznépet” kaptam. Csak megkésve nyílik lelkem a köszönetre, hogy látom gyermekeim, Agnes, Ádám, Nóra mindenirányú érését. Az édesanyjai kép pedig, amely bennem élt, transzponálódik a páromra. Most ő lett az, akiről az én édesanya-képem a gyermekeinkben továbbél...

Némethy Mária

Mesebeli emberünk

A mikor gyermek voltam, sokszor összekeveredett bennem a mese és a valóság. Bergengócia, Küküllő, Hadikfalva, Dalmácia, Rézerdő, Andrásfalva, Burkus Királyság, Gömör, Taljánország és folytathatnám. Mesélték a mesét, olvastam a könyvekben, és nem tudtam, valóság-e a létezésük. Felnőtt életemben új mesebeli hellyel találkoztam, Lőrincrévével.

Közel húsz éve hallottam először ezt a falunevet. Karsai Zsigmondtól, aki persze nem hagyott kétséget afelől, hogy ilyen falu létezik. Mégis mesebelinek tűnt előttem. Milyen csodafalu lehet az, amelynek olyan kimeríthetetlenül gazdag a dal- és táncvilága, mint Lőrincrévé? Éppen a Karsai Zsigmond által felmutatott káprázatos népművészeti gazdagság az, ami mesebelivé tette számomra az egészet.

Rendszeresen eljárak a lőrincrévi bálókra Pécelen, és nem csodálkozom, hogy a legjobb táncos Karsai Zsigmond Lőrincrévétől. Jó sorsom május végén elvezetett Lőrincrévére, az ottani bálba. És ott ki volt a legjobb táncos? Karsai Zsigmond Pécelről, Pécel díszpolgára! Ezen nem csodálkozom, mert sejtettem régen. Mégis, valami fontosról szereztem bizonyosságot.

Ha alkalmam van, mindig szívesen tanulok lőrincrévi dalokat. Csodálom, hogy lehet annyi éneket fejből tudni. Hogy lehet annyi versszakot megjegyezni? Természetes, hogy Pécelen a legtöbb lőrincrévi és Maros-menti dalt Karsai Zsigmond tudja. Mint már említettem, jó sorsom május végén elvezetett Lőrincrévére. És ott ki tudta a legtöbb dalt? Karsai Zsigmond Pécelről! Ez sem csodálatos, hanem rámutat az igazságra.

Íme a titok nyitja: nem Lőrincréve mesebeli. Nyolcvan éve született ott egy ember, ő a mesebeli. Aki minden szépet és jót összegyűjtött szülővidékéről, és jöhettek az életében mindenféle nehézségek, változhattak a körülmények, akárhogy, nem szűnt meg kincseit szeretni, kincseit osztogatni. A mesebeli ember neve Karsai Zsigmond.

Lőrincréve a maga valóságában egy kicsi, többségében román lakosú falu. A polgármester is román. Békességben megérnek egymással románok és magyarok. Nagy a szegénység. Egy végtelenül kedves pedagógus házaspárnál kaptam szállást. Kicsit szégyenlősen vallották be, hogy nincs fürdőszobájuk. Két fiuk egyetemi taníttatása miatt még nem tellett rá. Megfürdöttünk a lavórban, és az igazi értékeket tisztelő gondolkodásban. A falu népe nagyon dolgoz. Ők is, az értelmiségi házigazdák, nagy földterületen gazdálkodnak, állatokat tartanak. Rákényszerülnek, mégis szeretik a földet, a munkát.

Lőrincréve poros, szegény falu, hagyományai sem túlságosan él-

nek. Bizonyára vannak olyan lőrincréviak, akik kevesebbet tudnak saját hagyományukból, mint néhány lelkes, tanulékony péceli. Csak ha hazamegy az őrző, és emlékeztet, akkor éled újjá a régi világ, jutnak észbe a lépések, a versszakok, a régi élet. Az öregek emlékeznek, a fiatalok újra tanulják, és nem szégyellik többé, az egész falu feléled, megszépül. Varázslat. Teljesen érthető, hogy utcát szeretnének elnevezni Karsai Zsigmondról. Ha ő nem volna, Lőrincrévétől senki sem tudna, így az egész világ ismeri.

Nagyenyed, az olvasmányokból ismert híres iskolai város, pontosabban annak Bethlen Kollégiuma kapott húsz Karsai Zsigmond képet. A hűséges tanítvány ajándéka az egykori iskola számára. A megható ünnepség torokszorító csúcspontja volt, amikor a 80 éves Karsai Zsigmond köszönetet mondott a 90 éves Székely Mihály tanár úrnak, amiért elindította a festészet útjára. Talán mondanom sem kell, hogy hála Istennek nem két rozoga öregúr, hanem két fess ember adta elő a megható jelenetet. Karsai Zsigmond festészetében ugyanazt a gazdag kincsvilágot ábrázolja, mint amiről mesél, énekel és táncol. Egész élete ugyanarról szól, ettől hiteles minden műfajban.

Egy emeletes busznyí péceli polgár jutott el a népi hagyományok tiszta forrásvidékére. Leírhattam volna a jókedvű utazás részleteit, a lőrincréviak odaadó kedvességét, a bál forgatagát, a felszolgált felséges töltött káposzta receptjét. Szólhattam volna a finom borról, a baráti beszélgetésekről, a jókedvű köszöntésekről, vagy éppen a záró istentisztelet üzenetéről. Fontosabbnak érzem azonban, hogy elmeséljem, Lőrincréve nem csak egy falu. A kincsozás szimbóluma. Karsai Zsigmond úgy őrizte meg népzenei és néptáncos kincseit, ahogy kevesen. Semmit el nem felejtett, sőt, ismeri nem csak saját faluja, hanem az egész Maros-menti térség minden hagyományát is. Piünetetlen, mennyi mindent tud! Mi itt azt képzelhetjük (reméljük?), hogy odaát sokan vannak Karsai Zsigmond-félék. Pedig nem. Ő arrafelé is egyedi jelenség, minden tiszteletet, elismerést megérdemlő, egészen egyedülálló. Nemzeti kincs a mi Zsiga bácsink tudása, és ő maga is!

Minden útitársunk nevében is köszönöm az út kitalálónak (Krassovics Miklós és Gyöngyhalmi Ida) az ötletet és a szervezést. Emlékezetes, szép út volt.

Végül köszönöm Karsai Zsigmondnak és feleségének, Sáfrány Magdolnának, hogy három napig velük lehettem, megismerhettem rokonaikat, Lőrincrévét.

Tasnádi Katalin

Pontozó Lőrincrévén

Tények egyszerű mondatokban

Lőrincréve egy alig ezer lélekszámú település Erdélyben, Romániában, Nagyenyedtől 10 km-re. Lőrincrévén született 1920. október 4-én a Pécelen élő Karsai Zsigmond, a Népművészet Mestere.

Lőrincrévén kb. 150 magyar család és 150 román család él. A magyar családok református vallásúak. Lőrincrévén több mint 10 éve nem volt bál.

Magyar nyelvű 4 osztályos, osztatlan általános iskola és óvoda működik. Az általános iskolának 6 tanulója van. Jövőre öt lesz, pedig szállásadónk, Karsai Márton kisebbik lánya iskolamentőként 6 évesen beáll tanulóknak. 4 főnél az iskola megszűnne. A magyar családoknál két gyermek születik, vagy egy, három nem. A családok a mezőgazdaságból élnek. Munkalehetőség nincs. Az emberek szegények. Nagyon szegények. A talpalatnyi földek is példásan művelve vannak. Mégis nagyon szegények. A földeken gépeket ritkán látni. Május a kapálások hava. Lőrincréve híres falu. Itt született Karsai Zsigmond.

Utazás Pécelről Lőrincrévére

2001. május 25-én

Az emeletes panoráma busz a péceli Zeneiskola elől péntek reggel hat órakor indult. Pontosan. Az utat Krassovich Miklós és felesége, Gyöngyhalmi Ida szervezte. A Ráday klubból, a Csökmei Körből ismerős arcok mellett a számomra ismeretlenekről hamar kiderült, hogy kötődésük a népművészetekhez és Karsai Zsigmondhoz több évtizedes. A Duna TV munkatársa végig kísértünk volt, az eseményeket a Duna TV rögzítette.

A határátlépés Borsnál több mint egy óráig tartott. Kerekeken gurultunk természetesen, de mintha visszaugrottunk volna 50-70 évet. Az 1930-as gazdasági válság úgy tűnt, errefele nem ért véget. Fantom gyártelephelyek, évtizede abahagyott épületek torzói, deszkázott ablakú elhagyott házak. Az emeletes buszról látható háztetők mohos tengere a hullámozó utakon visszaringatott a semmi közé, a népművészethez, dalaihoz. Hogyan lehetséges, hogy édesapám könnyes szemű nőtáinak minden városneve, hegye és árva kalásza ezen a földön himnuszá nemesedik? Hány nemzedék kell a felejtéshez?

Az órákat eggyel előbbre kellett igazítani, így 8 órakor érkezünk meg Lőrincrévére. Emeletes busz erre még nem járt. Országküldöttségnek kijáró fogadásban volt részünk. A polgármester úr köszöntő beszédét magyarra fordították. Mielőtt összeszorulna a lélek, a polgármester nagy tiszteletet és elismerést kap az itt élőkől. Orvos, egyetemes humanista, segítőkész, emberséges. Arról is beszámolt, román nyelven, engedélyt kért és

kapott, hogy Karsai Zsigmondról utcát nevezhessenek el itt, Lőrincrévén. A templom előtti téren, ahol ma még teljes a rendezetlenség, méltó környezetben szeretné a település nagyhírű szülöttének dicsőségét kőbe vésetni. Az első benyomásokon hosszan tűnődtem. Milyen egyszerű és kézenfekvő itt minden. Tisztelet, tudás, becsületesség, polgármesterség, egymásba kötődő fogalmak. Szülőföldszeretet, művészet, büszkeség, művészi alázat, értékörzés, megbecsülés, összetartozás, elválaszthatatlan fogalmak, egy emberhez tartozók, harmonikusak.

Az utasokat családokhoz kommandálták szállásra és étkezésre. A mi házigazdánk Karsai Márton és felesége, Gyöngyi volt. Egyetlen szobájukat kaptuk meg. A két kislány a nagymamánál, vendéglátóink a konyhában aludtak. Éjjelig beszélgettünk. Egyébként mindenki mindenkivel sokat beszélget, esténként vagy vasárnap délutánonként a kertben vagy a tornácra, vagy a kályhák közelében. A földgázt bevezették a faluba. Majd később – mondták – a házba is. Mindennek sora van.

A nagyenyedi Bethlen Gábor Kollégium szombati ünnepe

Karsai Zsigmond festményeiből kiállítást avatott a Kollégium igazgatója, Simon János. A festményeket Karsai Zsigmond ajándékozta szülőföldjének. A nagyenyedi Bethlen Gábor Kollégium több évszázados falai őrzik a nagy elődök lépteit, szellemét, méltóságát.

Simon János ünnepi beszédében Karsai Zsigmondról, Lőrincréve szülöttéről az együvé tartozás szeretetével beszélt. Nagyenyed díszpolgárának, Karsai Zsigmondnak Pécel adott menedékhelyet és háttérrel alkotó munkásságához. Karsai Zsigmond világhódító útra vitte egy kicsi falu népművészetét, hozzátevé tehetségét, a megismert nagyvilágot. Képei megtelt lélekkel gyönyörködtek. A népművészet, a mozgás, a tánc, a változás, a hazai táj, az elbocsájtó szülőföld az ihletett pillanatok varázsával gyönyörködtek a képek szemlélőit. Karsai Zsigmond reneszánsz alkotó ember.

Az újjászületés reményét e tájon a szellem élteti.

Az elődök: Bethlen Gábor, Apafi Mihály, Apáczai Csere János, Áprily Lajos, Barabás Miklós, Bod Péter, Bolyai Farkas, Deák Ferenc, Kemény Zsigmond, Kőrösi Csoma Sándor, Sütő András, legendás nagyjaink szelleme tűzörző ma is.

Kőbe vésett magyar nevek, hitvallások a majd 400 éves falakon, üzenetek:

„Mint égő fánya
mely sötétben lángol
S magát megemészte
másoknak világol.”

Az ünnepe után a tanári szobában be-

szelgettünk a tanárokkal. A témák súlyainak terhére a méter széles falak csendben, a beszélgetők sóhajtasokkal viselték.

„Eryedi csend, – te régi, drága, tiszta,
reád gondoltam és áldottalak.”

(Áprily Lajos)

E háromnapos utazásnak több áldott pillanata volt.

Bál Lőrincrévén 2001. május 26. szombat. És eljött az este is, az utazás vigalmassága, bál Lőrincrévén. Az erre a célra rendbe trementett épület és kert valamikor iskola volt. Karsai Zsigmond itt tanult. A szomszéd faluból érkezett Piros Pántlika vonós együttes muzikájára a gyerekek és az „öregek” azonnal táncra kerekedtek.

A fiatalok és fiatalosok szégyenlősen kérték magukat, hiába tíz év báli szünet után nehéz a kezdés!

Az 1000 db művészien csavart töltikéből (töltött káposzta „latin” neve) mindenkinek jutott bőven.

De a főszerepet nem az étel-ital, hanem a táncra hívó pontozó tanult és tanított lépései kapták.

A több százra becsült báli sereglet aprajánagyja egész éjszakán át hajnalig gyakorolta a főszerepet.

A vasárnapi búcsú

A lőrincrévei vasárnap reggeli ünnepi misén mégsem volt fáradt arc egy sem. A szülőföld zenéje, táncja, a tűz energiáját villantotta Zsiga bácsi szemeiben, ahogy a kálvinista templom szemközti padosorából az aznapi beszédet hallgatta.

Az aznapi „Isten áldd meg a magyart” énekétől könnytűkrös tekintetek áldott pillanatai a határt elhagyva sem feledhetők.

„Szabad kék időkből
hegy-vándora voltam.
Erdélyi nagy erdőt
végig barangoltam.
Tájak jószágával
tele lett a lelkem,
napos Maros partján
sokszor szüreteltem.
Mustját derítettem
szímborát kívántam,
nemesebbet szűrni
századokba jártam.
Elsodort a sorsom,
addig kalandoztam.
Poharat is, bort is,
magammal elhoztam.
Állok poharammal
Fájó magyar földön
S hegyeim borával
telistele töltöm.
Telistele töltöm.”

(Áprily Lajos: Egy pohár bor)

Némethy Mária

JÓ IDŐRE – ROSSZ IDŐRE

NYÁRI PROGRAMAJÁNLÓ

A KÖRNYEZETVÉDELMI ESEMÉNYNAPTÁRBAN TALÁLTUK

Türelőház – Hulladék és Energiagazdálkodási kiállítás és játszóház

Helyszín: Fővárosi Állat- és Növénykert Szarvasháza

Szervező: Hulladék Munkaszövetség, Fővárosi Állat- és Növénykert

Érdeklődni: HuMuSZ Tel.: 1-386-2648, Állat- és Növénykert Tel.: 1-343-6075

Természeti értékek, természetvédelem – állandó kiállítás

Információ: nyitva hétfő kivételével naponta 10-17 óráig, hétfőn 10-17 óráig

Helyszín: Magyar Mezőgazdasági Múzeum, Budapest, Városliget, Vajdahunyadvár Tel.: 1-343-3198

Ember és természet Magyarországon – történelmi ökológiai tárlat,

Természbúvár terem – foglalkoztatóterem kicsiknek és nagyoknak

Nem hervadó virágok kert – a galériát tartó oszlopokban a Kárpát-medence kincsei láthatók

Helyszín: Magyar Természettudományi Múzeum, 1083 Budapest, Ludovika tér 6.

Szervező: Magyar természettudományi Múzeum
Érdeklődni: MTA Tel.: 1-313-5015, 1-313-0842

Gödöllő és környéke eseménynaptár 2001. évi programajánlatából válogattuk: (A Gödöllő és Környéke Turisztikai Egyesület és a Turinform Gödöllői Régiójának kiadványából)

Időpont	Program	Helyszín	További információ
Június 11- szeptember 01-ig	Ökológiai nyári táborok általános iskolás és középiskolás diákoknak, egyetemi hallgatóknak	Jákotpuszta, Dél-Cserháti Ökológiai Tájékozpont	dr. Keszthelyi Tibor 35/384-715
Augusztus 10-12.	Barokk zene és kultúra ünnepsorozat – Mária Terézia gödöllői látogatásának 250. Évfordulója	Gödöllő, Királyi Kastély	dr. Kónya Katalin 28/420-331
Augusztus 18-19.	Nagyboldogasszony főbúcsú	Gödöllő-Máriabesnyő, Kapucinus Rendház és Plébánia	Gencsi (Zsolt) Szeráf plébániavezető 28/420-338
Augusztus 18-20.	Aszód Fesztivál	Aszód, Fesztiváltér	Tolmácsi Miklós 28/400-056
Augusztus 18-20.	Szent István napi eseménysorozat	Csömör	G. Tótháti Ilona 28/446-313
Augusztus 19.	Forma-1 Magyar Nagydíj Budapest világbajnoki futam	Mogyoród	Tóth Balázs 28/444-444
Augusztus 24-26.	Isaszegi Művészeti Napok (Rock-koncertek, komolyzenei hangversenyek, gyermekelőadások, képzőművészeti kiállítás)	Isaszeg, Dózsa György Művelődési Otthon	Verseczkyné Sziki Éva 28/495-713

A Rákoscabai Községi Ház (CSIGAHÁZ) nyári programajánlatából kínáljuk kedves Olvasóinknak.
Címe: Budapest, Péceli út 222.
(telefon: 06/1-256-9526 vagy 06/20-9940-528)

Táborok

Augusztus 6-tól 17-ig

Ijásági vándortábor a Börzsönybe. Nomád-tábor, szállás sátorban. Útvonal: Hont – Diósjenő – Királykút – Csóványos – János-forrás – Nagyvirtás puszta – Szob

14 év felettieknek, részvételi díj: 11.000 Ft.

Július 23-tól 27-ig

PIHE ovitábor, naponta 9-től 12 óráig játék- és kézműves-foglalkozások óvodás korú gyermekeknek.

Részvételi díj: 4.000 Ft.

Augusztus 17-től 19-ig

Bohém alkotótábor a csengődi vadászházban (a Bohém Asztaltársaság tagjainak). Részvételi díj: 8.000 Ft.

Július 2-től 13-ig

Nappali angol tábor tinédzsereknek.

Július 30-tól augusztus 10-ig

Nappali angoltábor

Szervező a Kanadai Szabad Evangélium Egyház és a Pesti Szabad Evangéliumi Egyház. A táborok helyszíne a Rákoscabai Községi Ház, a jelentkezési lapok ugyanitt vehetők át. Bővebb felvilágosítás: 06/30-292-0198.

A Rákoscabai Községi Ház termei rendezvényekre bérelhetők.

A Klub Kert, Pécel ajánlata nyárra

- Egyedülálló programlehetőségek!
- Elérhető árakon... Csak neked!
- Tenisz – angol – számítástechnika oktatás Pécelen!

Hétköznaponként 8-tól 16 óráig.

Jelentkezni lehet Fábíán Tibornál személyesen, vagy telefonon 06-28-454-171, 06-20-9549-837

Tábori turnusok

július 09 – július 20.

július 23 – augusztus 03.

A turnusok ára:

17.000 Ft étkezéssel (ebéd, uzsonna)

14.500 Ft étkezés nélkül

A tábor programja: naponta délelőtt egy-egy óra tenisz, angol, kézműves és számítógépes foglalkozás, délután szabadfoglalkozás, fakultációk.

Fakultációk: aerobic, karate, fűászat.

A fakultáció ára: turnusonként, fakultációnként 3.000 Ft.

(Külön a fakultációkat azok is igénybe vehetik, akik táborba nem jelentkeznek.)

TAVASZI VETEMÉNYEZÉS

Anyai nagymamám és nagypapám igen fiatalon kötötték össze életüket. Papa 20, mama 15 éves alig múlt. Mivel azonban a férj árván nőtt föl, felesége pedig nagyon nagy és nagyon szegény családból jött, így találták legjobbnak a felnőttek, mert akkoriban, az 1900-as évek legelején még szokásban volt a családi tanács döntését elfogadni.

Annál is inkább jól jött ez a házasság, mert nagypapám nevelőszülei idősek voltak, fiuk pedig elérte a nagykorúságot, így jogosult lett örökségére. Az addig letétben tartott pénzösszeg kitétte egy jókora telek, meg a rajta lévő kisebb ház és melléképületek árát.

Nagyi elbeszéléséből tudom, hogy „igen szép pár” voltak. Papa magas, barna, pirosarcú, jó tartású ember, mama karcsú, „bögyös”, nehéz, barna copfjait csak nehezen tudta asszonyos kontyba tűzni. Fiatalok, boldogok voltak. Mama – mint magáról többször is mondta –, szinte még gyerek, aki sokszor szívesen játszadozott (volna) a szomszéd kislányok babáival, vagy kergetni akarta a rét tarka pillangóit.

De hát asszony lett a lányból, tekintélyt parancsolni próbáló férjjel, önálló házzal, portával és az ezzel járó feladatokkal.

Papának „egyenruhás”, komoly állása volt Pesten a villamos- (akkor még ló-) vasútnál. Vasárnap esténként vonatra ült, és csak hét végén, szombat délután érkezett haza. Addig felesége egyedül birkózott a sokféle háztartási munkával. Persze, egy hétre előre mindent megbeszéltek, hogy a kicsi feleség mit és hogyan tegyen.

Az első tavaszon, mikor már elolvadt a hó, a friss szellő meg a napsugarak porhanyóásra szárították a nagy kert földjét, papa az egész területet felásta, elgereblyélte, kialakította az ágyásokat. Aztán megmondta mamának, melyik részbe mit vessen. Hová kerüljön a répa, petrezselyem, saláta, borsó magja, hová dugdossa az apró hagyma- és fokhagymagumókat, melyik rész lehet a virágoskert, és mi maradjon szabadon a később elültethető palánták részére.

Marika csak bólogatott: – „Jól van, értem, értem, megcsinálom!” – pedig, dehogy is értette! Oda sem figyelt! Lopva, körtője aljával könnyeit törölgette, hisz az ő szeretett párja, Sándora már megint elmegy, oda, a nagy Pestre! És ő egy teljes hétig csak várja, várja, egyedül. Tudta, hogy ez szükséges, mert igazából onnét, abból a munkából jön a pénz, de nem vigasztalódott.

A következő napokat valahogy eltöltötte, és a veteményezés csak szombat reggel jött az eszébe. Akkor aztán nagyon megrémült. Ugyi, ki a kertbe! Húzta a sorokat, szórta beléjük a sok apró magot, dugdosta a hagymákat, ahová érte, dehogy emlékezett már arra, mit mondott „ura és parancsolója”! Üresek lettek a zacskók, szépen elegyengette az ágyásokat. Mikorra mindezzel elkészült, eleredt az eső.

A kiadós tavaszi zápor elfedte a friss munka nyomait.

Megérkezett nagyapa, és örömprepsve üdvözölték egymást. Aztán, mikor a felhőket elkergette a napsugár, papa terepszemlét tartott a kertben.

– Na, Marikám, ha ilyen jó idő lesz, a jövő héten már

új nagymaszárat ehetünk, ebből az ágyásból, meg szedheted a friss petrezselyemleveleket a levesbe!

– És itt meg nemsokára kidugják fejüket a bab hajtásai is! – mondta nagymamám, vesztére.

– A bab hajtásai? Itt? – kérdezte nagyapám. – Hát ide nem a borsót vetetted? És egyáltalán, mit hová ültettél? Nem megbeszéltek?

És hirtelen kiderült, hogy semmi sem oda került, ahová az utasítás szólt. Egyik is mondta, a másik is felelt rá, és pillanatok alatt parázs veszekedés kerekedett.

– Te semmire sem figyelsz!

– Te meg soha nem vagy itthon! – Szóra szó, nagypapám dühösen vállára vette kapáját, és elhúzott a közeli szőlejkébe.

Mamám zokogva térdelt le a babos ágyás mellé, és könnyein át, keresgélve, tíz ujjával egyenként próbálta „kikapirgálni” a fekete, fehér és sárga szemeket. Aztán ment a hagyma-ágyásokhoz. Itt könnyebb volt a dolga, jobban elérte az apró gömböcskéket. Észre sem vette, hogy újból cseperegni kezdett az eső. A kapunyitásra sem figyelt fel. Csak papa szavaira rezzenett össze, aki lehajolt picit feleségéhez, megölelte, belecsockolt a hajába, és úgy kérdezte:

– Mit csinálsz itt, Marikám, ebben az esőben?

– Hát próbálom betartani azt, amit a tisztelendő úr az esküvőnkön mondott: Az asszony engedelmeskedjék az ő férjének!

– Igen, de azt is mondta, hogy a férj nagyon szeresse és vigyázza az

ő asszonyát! – felelte nagyapa.

Azzal ölbekapta az esőtől teljesen átázott feleségét, és csókolta, csókolta. Majd befutott vele a kicsi házba. Dehogy is haragudott már rá!

Pécelen lakó unokáim és szüleik kérésére.

Zsombori Pálné

A NAGYMAMÁM MESÉLTE

Téli reggelen a behavazott Hargitán egy férfiember bandukolt hazafelé, jó meleg otthonába. Várta őt dolgozó kis felesége és hat gyermeke.

A szél unalmában megkergette a hópelyheket, és betemette velük a keskeny hegyi út menti majd két méter mély árkot.

Emberünknek csak a testét vitte előre két lába, mert már lélekben rég szerettei körében volt. Ölelte, csókolta őket, az orrában érezte a frissen sült cipő illatát. S mivel nem járt ott az esze, ahol ő maga, így nem vette észre a behavazott árkot. S csak akkor tért magához, mikor már beleesett.

Kikecmereggni azonban nem tudott. Kiabált ő torka szakadtából, de ebben az évszakban nagyon kevesen jártak arra. Végül is szerencséje volt, mert kertszomszédai véletlenül arra találtak menni.

A komák válaszoltak az óbégatásra, hogy hadd lám, merről jön a hang:

– Ki és merre vagy! – tudakolták ők.

– Jó ember, jó ember, csak rossz helyt járt! – válaszolta az árokba „borult” emberünk.

Végül gyorsan kerítették egy faágot, és kivontatták vele a bajbajutottat.

ifj. Zsombori Pál

„Nagyszüleim mesélték” címmel pályázatot hirdetett a Szociális és Családügyi Minisztérium támogatásával az Emmausz Alapítvány és a Péceli Egymást Segítő Egyesület. Az ESE Híradó áprilisi és májusi számában találkozhattak olvasóink a felhívással.

A beérkezett műalkotások között találtunk mulatságos, tanulságos és elgondolkodtató írásokat egyaránt. Néhányat ezek közül közreadunk. Jó szórakozást kívánunk az olvasáshoz! Az alkotóknak pedig gratulálunk, és kérjük, hogy ezentúl is örvendeztessenek meg bennünket írásaikkal.

HUNGÁRIA
BIZTOSÍTÓ RT.
az Allianz Csoport tagja

A biztonság házhoz jön...

Tájékoztatjuk Önöket, hogy 2000. október 2-án a Hungária Biztosító Rt. Dél-budapesti Igazgatósága megnyitotta területi képviselői irodáját a

Pécel, Ráday tér 1.

szám alatti üzletházban (az ÁFESZ áruház épületében).

Teljes körű biztosítási szolgáltatással állunk a lakosság és a vállalkozások rendelkezésére.

Telefon/fax:

(28) 456-177
(20) 9-26-15-26
(20) 9-461-765

Nyitva tartás:

hétfő 9-16
kedd 9-16
szerda 9-18
csütörtök 9-16
péntek 9-14
szombat 9-12

Szolgáltatásaink:

Kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás
Lakásbiztosítás
Élet- és nyugdíjbiztosítás
Utásbiztosítás
Nemzetközi zöldkártya
Egyedi biztosítások
Kárbejelentés

Megtisztelő bizalmukat előre is köszönjük.
Hungária Biztosító Rt.
Dél-budapesti Igazgatóság
Péceli Területi Képviselő

Magyarország legdinamikusabban fejlődő piacvezető médiavállalata keres gödöllői irodájába nagy teherbírású, bátor, vidám és megbízható

20-40 év közötti munkatársakat üzletkötői munkakörbe.
Amit kínálunk: kemény munka, amit az átlagot meghaladó
jövedelemmel, vonzó prémiumrendszerrel, jó munkavégzés
esetén mobiltelefonnal és cégautóval honorálunk.

A munkavégzést jól kiépített infrastruktúrával
és ingyenes képzéssel segítjük.

**Ha tud hosszútávra tervezni, valamint a karrier érdekében
kintartóan dolgozni,**

hívja a 28/520-720-as telefonszámot.

Küldje el önéletrajzát!

Címünk: 2100 Gödöllő, Lovarda u. 26.

Tel.: 28/418-023

Autó

Polski Fiat 126-os, vizsga-nélkül eladó. Telefon: 454-397 (17 óra után)

Állat

1 hónapos kiscicák ajándékba elvihetők. Telefon: 28/456-006

Állás

Az ESE Szociális Központ könyvelői feladatok ellátására mérlegképes
könyvelői végzettséggel munkatársat keres.

Bérezés: megegyezés szerint.

Jelentkezni szakmai önéletrajz beadásával lehet személyesen Némethy
Máriánál (Pécel, Pihenő u. 2.) munkaidőben.

Bővebb felvilágosítást a 06-28-454 076 kaphatnak az érdeklődők.

Hírek az ESE-ben

2001. június 16-án segélyszállítmányt kaptunk Németországból, az
Osteuropa-Hilfe Alapítványtól. Az adományt Dr. Elisabeth Fessel de
Alemany gyűjtötte az ESE részére, a tervezett lakóotthoni szárny fel-
szereléséhez és karitatív munkánk segítségéhez.

Az adomány felajánlói voltak:

Frau OBERIN OTGUNDIS - St. BERNHARD HOSPITAL (KAMP-
LINTFORT)

FÖRDERFOND DER LION-CLUB BOTTROP - President Herr Dr.
ROLF KELKENBERG (GLADBECK)

Herr HANS. D. GLANZ (BOTTROP)

Frau INGRID SCHMIDTZ (BOTTROP)

Köszönjük segítségüket, köszönjük az előfizetést a Pécel ESE Híradóra!

SÖRFESZTIVÁL LESZ PÉCELEN!

2001. július 14-én (szombaton)

Észeltő a programból:

gyerek- és szórakoztató műsorok, sportesemények, popzenei koncer-
tek, szabadtéri bál, tűzijáték

Az esemény fővédnöke: Dr. Gémesi György országgyűlési képviselő

Részletes információ: a plakátokon, szórólapokon és a Pelikán Rádióban.

Kalendárium

Június – Nyárhó Szent Jakab hava

Ezt a hónapot Julius Caesarról, a híres római államférfiről ne-
vezték el. Naptárreformja emlékezetesebb maradt az emberi-
ség számára, mint a csatái.

A korábbi – Romulus király nevéhez fűződő – naptár egy éve 10 hónap-
ból, illetve 304 napból állt. Márciussal kezdődött, és a hónapok külön-
böző hosszúságúak voltak. Később bevezették a tizenkét holdhónapból
álló holdévet. I.e. 47-re a felhalmozódott hibák már három hónapnyi
időt értek el. Julius Caesar rendet teremtett ebben a zűrzavarban. Meg-
bízta az egyiptomi származású görög csillagászt, Szoszigenészt, az új
napárt kidolgozásával. A napárt első éve volt a naptártörténet legkosz-
szabb éve. 445 napból állt, mert november és december közé két rend-
kívüli hónapot iktattak be. Erre azért volt szükség, hogy a napok vissza-
térhessenek a csillagászati rend szerinti helyükre. Így az aratás ünnepe
újra a nyár közepére esett, és januárban tünt fel az égen a Bak csillag-
képe. A jövőre nézve kimondták, hogy az év 365 napos legyen, minden
negyedik év pedig 366 napos.

A „Juliánus”-napárt a középkori és újkorai időszámítás alapja is. Per-
sze ennek a napárnak is voltak apró hibái: évei 11 perccel rövidebbek
voltak a valóságos csillagászati évről. Ez az eltérés évszázadok alatt több
napra duzzadt, erre már a XV. században felfigyeltek a csillagászok. A
bajon 1582-ben XIII. Gergely pápa naptárreformja segített. Mivel a 11
percekből 400 év alatt 3 napos eltérés jött létre, ezeket mint szökőna-
pokokat ki kellett hagyni, ezért 1582. október 4-e után október 15-ét ír-
tak. A Gergely-naptárt hazánkban 1588-ban iktatták törvénybe.

Jeles napok:

2. **Sarlós Boldogasszony.** Aratókezdő ünnep. Az asszonyok csak egy
rendet vágtak le a gabonából, és azt elvitték a templomba, ahol Mária
áldását kérték.

3. **Sarolta.** Régi török eredetű női név, jelentése: fehér menyét. Ha
esővel köszönt be, rossz lesz a dió- ésogyorótermés.

13. **Margit.** Ha esőt, zivatart hoz „mérge Margitnak” nevezik. Ha ezen
a napon jó idő van, akkor a hagyomány szerint kezdődhet a szabadban
való fürdőzés.

20. **Illés.** Ősi kígyó- és medveünnep, a pásztoroknak dologtító nap.
Gonoszjáró napnak is számít, gyakran zivatart, jégesőt hoz. Ezen a na-
pon találkoztak egymással a házasulandó legények és lányok. A fiatal
lányok virággal díszített leeresztett hajjall, az özvegyek koszorúval a fejü-
kön vettek részt a találkozón. Hétfalu csángó fiatalága még a múlt szá-
zadban is rendezett párkereső mulatságot.

21. **Dániel.** Ha Illés nem hoz esőt Dánieltől várhatjuk.

22. **Mária-Magdolna.** Szépségvarázsló nap. A néphit azt tartotta, hogy
ha a lányok ezen a napon vágják le a hajukat, szépek lesznek, és sike-
rük lesz. A lenyírt hajszállakat elásták egy fa alatt, nehogy elloppja vala-
ki. Azt gondolták, hogy ha hozzájut valaki a lányka hajához, megront-
hatja, bajt hozhat rá.

25. **Jakab.** Eredetileg a zarándokok védőszentje. Az ősi megfigyelések
szerint ezen a napon áll meg a szőlő növekedése, ezután már csak éde-
sedik. Az asszonyok Jakab napján nem mostak, nem sütöttek kenyeret.

26. **Anna.** A héber Hannah névből származik, jelentése: kegyelem, kel-
lem, báj, kecsesség. Ezen a napon szakad meg a virágos kender töve.

Hírtorlódás miatt a volt szovjet laktanya sorsáról a következő számunkban
tájékoztatjuk olvasóinkat.

**Péceli munkahelyre
élelmiszer szakmában
gyakorlattal rendelkező
szakképzett munkatársakat
kiemelt fizetéssel felvesszünk.**

**Érdeklődni a kereskedelmi
osztályon lehet,
és a (28)452-852 telefonszámon.**

HALÁSZ ENDRE PLÉBÁNOS ÚR ÜZENETE A PÉCELI FIATALOKNAK		ÁRNYÉK ANGOLUL	LLAT	AR... LÉGIPOSTA	FELTÉVE	HOL ELŐRE, HOL HÁTRA	BALGA HTVESE (CSONGOR ÉS TÜNDE)	KÖLYÖK LURKÓ
		1.	MŰ MŰALKOTÁS	AUGUSZTUS- BAN VANI	TONNÁS DARABI	KÖRÜL- BELLÜL		
ILLUMINÁLT	2.	SZOMJÁT OLTHATJA	PAPRIKA SZÁRMAZA- SÁRA UTÁ- LÓ NEVE	ELTÖMÖDÉS		LELM		
				BÁTORFI... ASZTALITE- NISZEZŐDŐ		VETERÁN HORVÁT FO- CISTA (JOSF)		S
						VÁROS A CETINA TOR- KOLATÁNÁL MODOR		
								EGYÁL RÖV
KÖRÖG A GYOMRA				ZORRO		A HELYE ASSZONY G- MŰ SZÍNŰ SZERZŐJE (ELK)		ÓKORI ATHÉNI BIRÓSÁG
SZAVAN- NAFA				ÓRTARTÁ- LÓM MÉRÉS, REGIESEN		VAKOLAT DARABI		AZ EZÜST VEGYJELE
						HANGSZÓ- RÓ MÁRKA		SPORTÁG
				KURUSZÁVA ... JAPAN FILM- RENDEZŐ			SVÉD PÉNZ	
NŐ NÉV							KÖZEP- ÁZSIAI NYELV	
PANQUELZÓ ELŐTAG						ERŐSEB VER A SZV		
		VANDÁR MELLETTI KÖZSÉG		IGÉSEK, MÁNASZ	ILYEN SZÁM IS VAN	TERMÉST BEVÁRTO DEGEN ELŐTAG: FÜL		A B Y
		TENGERNYI		BEVONDÁS				
ERESI MINŐSÉGI ELLENŐR MAGUNK			FEJLEMETES HULLÓ				RÁNTOTT LEVES	
			ÉTEL- DRESZTŐ				BETŰ KÉJTVE	
				ÖZÖN			MÉRTANI DOM	
				A SZÉN VEGYJELE			FELÉM	
	FÉHÉR VIZMADÁR				ENGE- DÉLVEZ			

Rejtvény

A rejtvényt Nagy Kornél készítette. Májusi számunk megfejtése: „...a péceli kallódó gyerekeknek fel kell tudjunk valamit kínálni”.

Születésnap publicisztika

12 éves az ESE

A mások gyereke hamar megnő. Az évek, az évtizedek egy pillanatnak tűnnek. Találkozáskor utána nézünk a nemrég csöppségnek. Csodálkozunk: mekkora. Hisz nemrég született! sóhajtunk, és mindenki megy a maga útján tovább.

Az ESE első életévében, 1989. karácsonyán majd 20 oldalas beszámolót írtam, annyi minden történt. Az események naponta nemesedtek, mint a csecsemőknél. Persze csak az első tejfogakat számoljuk! Valahogy így fejlődik egy szervezet is, fokról-fokra, fogról-fogra, elér egy nagyságrendet és működik.

Egy társaságban találkoztam nemrég Friderikusz Sándorral. Meséltem neki az ESE-ről, hátha felkeltem az érdeklődését. Sikertült is, de rezignáltan nyilatkozott arról, hogy mi minden érdekli az embereket, az olvasókat vagy a nézőket, és nem gondolja, hogy ez a történet leköti az emberek figyelmét. Egyszerű és mégis magyarázatra szorul, mármint hogy miért kellett ezt létrehozni, miért ílyet, kinek az érdekét szolgálja. Sztorikra éhesek az emberek, nem a magyarázatokra.

Vannak történeteim mondtam szerényen. És belekezdtem egybe.

Nem jó a befejezése, nem elég vidám, nem elég szomorú tette hozzá.

Pedig csak hétköznapi történeteim vannak szabadkoztam volna, de kedvesen búcsúzott.

Meg sem veregette a vállamat! hálálkodtam magamban, ahogy utána néztem.

És örültem, hogy valaki végre megértette a nincsmégvége történetet.

Némethy Mária

A „Péceli kultúra” címmű kiállítás

A péceli Ráday-kastély dísztermében 2001. június 17-én (vasárnap) 17 órakor került sor a „Péceli kultúra” címmű kiállítás megnyitójára. A Magyar Nemzeti Múzeum, a Műemlékek Állami Gondnoksága, a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete és a Péceli Parnasszus Alapítvány közös munkája tette lehetővé a kiállítás megrendezését.

Csány Éva, a Műemlékek Állami Gondnoksága igazgatójának köszöntő szavai után Dr. Gémesi György, országgyűlési képviselő úr és Márkus János polgármester úr lelkesen üdvözlötték a kezdeményezést, és beszédükben hangsúlyozták történelmünk tanulmányozásának fontosságát, valamint amegrendezett kiállítás jelentőségét. A kiállítást Dr. Horváth László régész, a Budapesti Történelmi Múzeum munkatársa

nyitotta meg. Előadásában rövid áttekintést adott a péceli (bádeni) kultúra kialakulásáról. Az elmúlt évtizedekben fellelt régészeti emlékek, használati tárgyak, figurák bemutatásával ismertette a megjelentekkel az időszámításunk előtti (Kr. előtt 3000 körül) kor műveltségét. A témáról az augusztusi számunkban olvashatnak kedves olvasóink. *Apróné Orosz Margit*

A kiállítás 2001. július 15-ig 10 és 18 óra között (hétfő kivételével) várja a látogatókat a Ráday-kastélyban.

Fotó: Hidvéghy Margit